

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Solvuntur obiectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

DEUS ab aeterno non habet cognitionem de ipsis, ut in se physicè presentibus: ergo de ipsis ab aeterno non habet scientiam visionis. Majorem infra ostendemus, min. est se clara.

Confirmatur. Si res aliquando sint DEO physicè presentes, aliquando non sint physicè praesentes, sequitur scientiam DEI de rebus fore mutabilem. Conseq. est absurdum: ergo. Sequela probatur. Illa scientia aliquando esset, & aliquando non esset intuitiva, quando physicè non existerent: ergo esset mutabilis.

Ais: tantum fore mutabilem extrinsecè & ex parte rei visæ, non autem intrinsecè & ex parte visionis. *Contra* est primò. Quòd visio sit actus immanens, qui absque intrinseca immutatione videntis aliter se habere non potest. *Contra* est secundò. Si decretum DEI de ponendo Antichristo transiret in Decretum de non ponendo Antichristo, non esset extrinseca, sed intrinseca mutatio ex parte actus; ergo si scientia intuitiva transeat in non intuitivam & abstractivam, vel è converso, non tantum erit extrinseca, sed intrinseca mutatio ex parte actus. Non enim minus scientia est actus immanens DEI, quam Decretum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

17. **O**bjc. primò auctoritatem SS. PP. è quibus D. August. l. 1. de Gen. ad litt. c. 18. dicit: *Res antequam fierent, erant, & non erant: Erant in DEI scientia, non erant in sua natura.* Ubi videtur exclusà physicà presentia solam objectivam admittere. Rursus serm. 11. de v. Ap. *DEVS habet electos suos apud semetipsum non in sua natura, sed in praesentia sua.* Huc pertinent plura dicta SS. PP. copiosè congesta ab Henr. à S. Ign. n. 106. & sequentibus ubi dicunt, *omnia ante conspectum DEI praesto esse, ipsum cuncta praesentem videre, &c.* quæ omnia videntur tantum indicare praesentiam in esse cognito. Hoc ipsum videtur velle S. D. q. 12. d. Ver. a. 3. dicens: *quòd ea, quæ in se ipsis non sunt, apud DEVM existant, in quantum sunt ab ipso cognita & praordinata.*

Resp. Cum SS. PP. & S. D. l. cit. affirmant praesentialitatem cognitionis, non ideò negare, sed affirmare creaturarum praesentiam secundum realem durationem, quippe quæ fundamentum est praesentiae & cognitionis intuitivæ. Hinc D. Th. 3. contra gent. c. 154. sup. citato, causam visionis reddit, *cum sint ei presentia ratione sua aeternitatis.* Et D. Aug. Solil. c. 12. *quòd ego per successus dierum & temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis expecto, in conspectu aeternitatis tuae iam factum est, & quòd futurum est, iam factum est.*

Cum igitur D. Augustinus negat aliquid esse coram DEO in sua natura, loquitur de creaturis in sua propria mensura, intrinseca duratione, & passiva immutatione consideratis: sic enim utique omnia sunt in tempore condita.

18. **O**bjc. secundò. Si DEO omnes creaturae essent physicè praesentes in aeternitate, tunc omnes eidem ab aeterno physicè coexistèrent: sed hoc inprimis repugnat S. script. ex qua constat, omnia incepisse in tempore. Repugnat secundò doctrinæ

fidei, quæ dicit nihil fuisse ab aeterno praeter unum DEVM &c. Repugnat tertio dictis SS. PP. qui agnoscunt aeternitatem fuisse, antequam essent creaturae; sic enim D. Augustinus 12. d. Civ. c. 28. *Si potentiam suam DEVS à rebus subtrahat, ita non erunt, sicut antequam fierent, non fuerunt: ante dico aeternitate, non tempore.* Repugnat quarto rationi, quia vel coexistèrent secundum mensuram propriae durationis, vel secundum mensuram aeternitatis: non secundum mensuram propriae durationis, ut patet; non secundum mensuram aeternitatis; quia hæc non est ipsis ratio durandi, sed DEO. Aut si ipsis esset etiam ratio durandi ab aeterno, esset etiam ratio infinitè & in aeternum durandi, cum hoc sit proprium aeternitatis.

Resp. neg. seq. maj. quia creaturam esse ab aeterno vel coexistere DEO ab aeterno, significat creaturam secundum esse suum intrinsecè passivè immutatum, adeoque in propria durationis mensura coextendi ad totam aeternitatem, quod falsum est: creaturam verò esse DEO praesentem in aeternitate, tantum significat infinitam durationem divinæ aeternitatis virtualiter coextendi secundum aliquam virtuales sui partem, ad illam ipsam durationem & differentiam temporis, in quâ creatura aliquando erit producenda, jamque hoc ipso propter suam infinitam praesentialitatem divino conspectui tanquam productam & suæ aeternæ actionis realem terminum extrinsecè connotatum praesentare (quod etiam voluit S. D. cit. a. 13. in c. dicens, *omnia quæ sunt in tempore, DEO esse ab aeterno presentia.*)

Unde propriè loquendo potius esset dicendum aeternitatem coexistere futuris, quam futura aeternitati: cum ratio praesentiae, non sit extensio existentiae create ad aeternitatem sed virtualis extensio aeternitatis ad durationem creaturæ. Cum igitur objectæ auctoritates tantum loquantur de rebus quatenus passivè immutatis & in propria durationis mensura consideratis, nihil nobis officiant.

Ad objectam rationem. Resp. creaturas DEO coexistere in aeternitate tanquam mensura extrinseca, ad quod non requiritur, ut aeternitas sit ipsis creaturis ratio durandi; sed quòd tanquam suprema & infinita mensura durandi ad omnem temporis differentiam, omnemque creatam durationem sese virtualiter extendat, eamque extrinsecè connotet.

19. **O**bjc. tertio. Est inintelligibile, quòd res, quæ nondum sunt, sint praesentes; & quæ nondum existunt, coexistant: sed hoc dicitur in nostra sententia, quid enim est aliud, futura secundum esse reale physicum esse praesentia in aeternitate, quam coexistere aeternitati, priusquam sint? non enim sunt, antequam per sui passivam immutationem proprium esse & in propria mensura acceperint.

Resp. Est inintelligibile, ut aliquid sit praesens, antequam sit per coextensionem & quasi retro tractionem sui esse realis & produci ad mensuram excedentem, conc. per ipsius aeternitatis seu mensuræ excedentis virtuales coextensionem ad illam ipsam durationem, in quâ aliquando est, & per ipsius extrinsecam connotationem, nego hoc enim

enim nequaquam est inintelligibile, sed omnino verissimum: quia per hoc (ut rectè explicat Conventus & Jo. à S. Th.) nil aliud volumus, quam quòd ex supposito, quòd creaturæ vi divini decreti fiant secundum esse suum reale terminus divina & æternæ actionis, nondum quidem passivè immutatus, & in sua mensura productus, sed tamen connotatus, hoc ipso æternitas DEI ex propria sua linea illum terminum ejusque temporaneam productionem & durationem exhibeat, non certè ut futuram, quod repugnat infinitæ ipsius & indivisibili immutabilitati, sed simultaneè & præsentialiter, ita quidem ut si per impossibile Dominus DEUS res futuras & creatas non cognosceret in suis ideis, tamen illas in sua æternitate propter eminentem continentiam omnis creatæ durationis cognosceret: ut clarè indicat S. D. infra q. 97. a. 3. *DEVS videt omnia in sua æternitate, quæ cum sit simplex, toti temporì adest. & ipsum concludit: & ideo unus DEI inuitus formatur in omnia, quæ aguntur per totum tempus, sicut in præsentia.*

Si dicas, hanc præsentiam esse tantum objectivam, erit nobis quæstio & dissensio de nomine: interim, cum res futura secundum esse & durationem physicam sint termini divinæ actionis, & ad illa se divina æternitas virtualiter coextendat, merito dicuntur secundum esse physicum esse præsentis in æternitate.

20. Obijciat quatuor. Prius debet res esse in propria mensura, quam in aliena; sicut nec potest esse in alieno loco, nisi mediante loco proprio, unde si qua res per possibile vel impossibile nullam haberet durationem, etiam mensurari non posset æternitate; sed futura nondum sunt in propria mensura: ergo nec in aliena.

Resp. Debet esse prius in propria mensura, vel ut mensurante, vel ut mensurata conc. ut actu mensurante, nego. Sed futura nondum sunt in propria mensura, ut mensurante, concedo, ut mensurata, nego minorem & conseq. Sensus distinctionis est, quòd equidem sit impossibile, ut æternitas DEI se extendat ad alicujus rei esse physicum, nisi illud esse habeat aliquam durationem; (imò cum duratio ipsa sit ens reale, etiam ipsa debebit esse præsens æternitati) quia tamen hæc ipsa duratio prout est æternitati præsens, non exercet suam successione, ratione cujus mensuratur res futuras, ideo res sunt DEO præsentis in sua duratione & tempore, non tamen ut mensurante & rebus mensuratis successivè applicatæ, sed ut mensurato, quatenus ad singulas illius partes sese extendit simultanea & uniformis æternitas DEI.

Insuper primò. Non potest alicui convenire prædicatum in aliena mensura, quòd ipsi repugnat in propria; sed DEO simul coexistere successiva, v. g. diem hodiernum & crastinum, item contraria in eodem subjecto, ut mortem & vitam, luctus & luctus, peccatum & gratiam, &c. repugnat rebus in propria mensura, ergo etiam in aliena.

Resp. dist. maj. Quod repugnat in propria mensura, repugnat etiam in aliena, nisi sit prædicatum accidentale conveniens ex modo essendi in superiori mensura, concedo; secus; nego: ita

enim Corpori Christi D. ex modo essendi in Eucharistia convenit esse invisibile, cui ex modo essendi in celo oppositum convenit.

Et similiter licet successivis repugnet similtas, uti etiam contrariis in eodem subjecto, quia tamen id solummodò ex modo essendi in propria mensura habent, quem superior & infinita mensura æternitatis absorbet, & ad suæ indivisibilis & immutabilis præsentialitatis modum trahit; ideo in illa superiori mensura repugnantiam amittunt.

Insuper secundò. Quæcumque coexistunt simul uni tertio indivisibili, coexistunt simul inter se: sed successiva & contraria per nos simul coexistunt uni indivisibili *Nunc* æternitatis: ergo simul coexistunt inter se, quod implicat.

Respondeo. Quæ coexistunt adæquatè uni tertio, tam formaliter quàm virtualiter indivisibili, simul coexistunt inter se concedo; quæ inadæquatè coexistunt uni tertio, formaliter quidem indivisibili, divisibili tamen virtualiter, nego: sed successiva & contraria, Adamus & Antichristus, gratia & peccatum, mors & vita, non coexistunt adæquatè, sed inadæquatè eidem *Nunc* æternitatis ut virtualiter divisibili: quia productio Adami v. g. coexistit æternitati secundum æquivalentiam, quam habet *Nunc* æternitatis cum illa differentia temporis, in qua Adamus fuit productus: Antichristus verò coexistit æternitati secundum æquivalentiam, quam *Nunc* æternitatis habet cum illa differentia temporis, in qua futurus est Antichristus.

Objic. quinto. Immenitas quantumcunque 21. infinita juxta nostram sententiam non se extendit ad spatia imaginaria, & creaturas nondum existentes, quia à parte rei nihil sunt; ergo nec æternitas DEI se extendit ad tempora futura, quia adhuc nihil sunt. Consequentia patet: quia sicut æternitas est ratio durandi; sic immenitas est DEO suprema ratio ubicandi.

Confirmatur. Creatura non sunt ubique in Immenitate tanquam ubicatione ubique mensurante & locane: ergo nec sunt semper præsentis in æternitate tanquam duratione semper mensurante.

Resp. Disparitatem esse, quòd immenitas DEO non sit ratio actualiter occupandi spatium, vel existendi in creaturis, nisi mediante contactu virtuali suæ operationis: in nihilo autem nihil operatur. Econtra æternitas est ipsi immediata & infinita ratio durandi, quæ ex suppositione, quòd aliquid sit futurum vi divini decreti, non potest se non ad illud, seu terminum divinæ actionis extendere, & illud connotare.

Ad 2. patet disparitas, cum, quòd falso supponunt Adversarii, immenitas non sit immediata formalis ratio locandi, sicut econtra æternitas est formalis ratio durandi. Imò verò si immenitas esset immediata ratio locandi, foret in hoc paritas, quòd sicut per æternitatem seu mensuram superiorem, infinitam indivisibilem omnes creaturæ sunt DEO præsentis, sic per immenitatem infinitam & formaliter indivisibilem mensuram ubicandi, omnes creaturæ ubique fiant à DEO indistantes, quòd defacto certissimum est: non tamen ideo sequitur, creaturam aliquem

fore ubique: quia immenſitas faceret illam indiſtantem non ſecundum ſe totaliter, ſed ſecundum ſui partem virtuaſem, quatenus nempe æquivaleret loco proprio determinato creaturæ: & ſic pariter non ſequitur, quod creatura ſit æterna, vel ab æterno, quia æternitas illam DEO facit præſentem non ſe totâ, ſed ſecundum illam partem, vel (ut appellant) ſinum virtuaſem æternitatis, ſecundum quem correſpondet propriæ durationi & menſuræ creata, ac certæ temporis differentiæ.

22. Inferes ex dictis primò. Quamvis omnia ſucceſſiva etiam contraria & repugnantia, mors & vita, peccatum & gratia ſint ſimul præſentia in æternitate, non tamen deſtrui ipſorum eſſentialem ſucceſſionem aut contrarietatem, quia illa præſentia eſt ipſis extrinſeca, non intrinſeca;

nempe præſentialitate æternitatis ſe ad illa extendentis, non præſentialitate ſuæ durationis ad æternitatem ſe extendentis.

Iplâ quoque æternitas non adæquatè, ſed virtualiter inadæquatè ad illa extenditur; ita nimirum, ut ſecundum aliam perfectionem virtuaſem exhibeat Judam Apoſtolum, ſecundum aliam partem Judam proditorem; ſecundum aliam partem virtuaſem Antichriſtum natum, ſecundum aliam mortuum. Unde

Inferes ſecundò. Utramque propoſitionem ſi-23, ne contradictione verificari poſſe: *Nunc Antichriſtus eſt, nunc Antichriſtus non eſt*: ſi nimirum in prima propoſitione *ly nunc* ſignificet menſuram alienam & *Nunc* æternitatis: in altera verò menſuram propriæ durationis.

DISPUTATIO VI.

DE

Exiſtentia & poſſibilitate viſionis DEI.

CONſideravimus DEUM, ut in ſe eſt, nunc ipſum contemplantur, prout eſt in cognitione noſtra: quod triplici modo fieri poſteſt. Primò quidem naturali & abſtractivâ cognitione, quâ ex viſibilibus effectibus *inviſibilia DEI* intelliguntur: quomodo DEUM à nobis cognosci, nec invincibiliter ignorari poſſe initio dictum eſt. Secundò cognitione ſupernaturali, ſed obſcurâ tamen, & abſtractivâ, quâ ex lumine & habitu fidei procedit, ſuo loco diſcutienda. Tertio clarâ

& intuitivâ, quâ DEUS ut in ſe eſt, cognoscitur, & per analogiam ad viſionem corpoream, *viſio* appellatur, verè *viſio magna*! Ex 2. quâ mentes beatæ *Regem in decore ſuo videbunt*. Il. 33. non ampliùs in umbra fidei, ſed luce gloriæ, non in *enigmatè, ſed facie ad faciem*. 1. Corinth. 13. Hujus exiſtentiam & poſſibilitatem præſenti diſputatione diſquirimus, & à certis ad incertiora progredimur.

ARTICULUS I.

An DEVM clarè videri per gratiam ſit poſſibile?

SUMMARIUM.

1. *Hæreſis contra præſentem doctrinam & contraria Catholica veritas.*
2. *Exponuntur objecta teſtimonia S. ſcript.*
3. *Et authoritates quorundam SS. PP.*
4. *Beati de factò DEVM vident.*

1. ARmenorum error fuit, quos refert Armaricus l. 14. c. 1. & cujuſdam Almarici tempore Innocentii III. quod DEUS per nullam potentiam ab aliquo intellectu creato intuitivè videri poſſit. Cujus oppoſita ſententia eſt de fide ex SS. litteris 1. Jo. 3. *videmus nunc per ſpeculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem &c.* Taliâ habentur Matt. 5. & Matt. 18. Ex quâ infalſibiliter ſequitur altera pars concluſionis: quia actus probat potentiam, & confirmat ſpeciali ratione S. Doctòr: Poſſibile eſt ut creaturâ rationalis conſequatur ſuam beatitudinem: ſed ejus beatitudo conſiſtit in clara viſione DEI: ergo poſſibile eſt ut creaturâ rationalis DEUM videat.

2. Neque obſtant primò illa ſcript. loca, quibus negari videtur poſſibilitas creaturæ viſionis, uti

cum 1. Tim. 2. DEUS dicitur *inviſibilis*, &c. 6. quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poſteſt. & 1. Jo. 1. *DEVM nemo vidit unquam*. Nam Reſp. Hæc loca ſecundum SS. PP. interpretationem intelligendâ eſſe juxta contextûs diverſitatem vel de viſu corporeo, vel de viſione, quæ ſit viribus ac lumine naturæ, vel in hâc vita ſecundum legem DEI ordinariâ, vel tandem de viſione comprehenſivâ DEI, qualem non tantum haberi poſſe, ſed ſe ipſos de factò habere, jactabant hæretici Anomæi, ut refert Theodoret. l. 4. hæret. fab.

Neque obſtant ſecundò authoritates quorundam SS. PP. velut Hieron. in c. 1. *Iſaie dicentis, nullam creaturam videre faciem DEI juxta naturæ ſuæ proportionem*. S. Baſil. l. 1. contra Eunom. *Subſtantiam DEI eſſe omnibus, præterquam Paternicò, & Spiritui S. inviſibilem*. S. Chryſoſt. ho. 14. in Jo. *nec Prophetas, nec Angelos DEVM vidiffe, ſed ſolum filium & ſpiritum S.* Dicendum enim eſt cum S. D. hîc a. 1. ad 1. Hos aliosque SS. PP. de quorum mente & ſenſu aliunde ſatis